

**FYLKESMANNEN
I ROGALAND**

Deres ref.: 2013/146938-001

Vår dato: 15.05.2014

Vår ref.: 2014/94

Arkivnr.: 461.5

Statens Vegvesen, Region Vest
Askedalen 4

6863 LEIKANGER

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Statens vegvesen Region Vest - Tillatelse til mudring og utfylling i Førrestjørna, Tysvær kommune

Fylkesmannen har ferdigbehandlet søknaden fra Statens vegvesen Region Vest AS av 17.12.2013 og har besluttet på visse vilkår å gi tillatelse etter forurensningsloven til mudring og utfylling i Førrestjørna. Vilkårene fremgår på side 5-6. Det varsles i tillegg om gebyr for saksbehandlingen av søknaden.

Tillatelsen omfatter mudring av ca. 11 500 m³ løsmasser og utfylling av 2 000 m³ i Førrestjørna. Omsøkt tiltak vil berøre et bunnareal i vannet på ca. 3 310 m².

Vi viser til søknad av 17.12.2013 om mudring og utfylling i Førrestjørna i Tysvær kommune.

Søknad og saksbehandling

Omsøkte arbeider i vannet er nødvendig i forbindelse med bygging av nytt toplanskryss og trafiksikkerhetstiltak på E134 ved Førrestjørna. Utbyggingen er en del av Haugelandspakken. Tiltaksområdet omfatter strekningen mellom Førrestunnelen (fra ca. 110 meter inni tunnelen fra østre tunnelportal) og ca. 960 meter videre østover i retning Frakkagjerd. Eksisterende kryss ved fylkesvei 771 Høievegen/Fjellvegen skal bygges om, og det skal etableres av/påkjøringsfelt på vest- og østsiden av vegen, samt midtrekkverk. Byggingen av toplanskrysset med påkjøringsarm medfører behov for utfylling i Førrestjørna, og som utfyllingsmasse er det planlagt brukt sprengsteinsmasser fra tunnelarbeider i prosjektet. Geotekniske analyser viser at løsmassene i Førrestjørna blant annet består av svarttorv som ikke er bæredyktig for vegfyllingen. Av den grunn er det behov for masseutskiftning og fortregning. Det søkes nå om tillatelse etter forurensningsloven for mudring og utfylling i Førrestjørna.

Omsøkt anleggsområde i og ved Førrestjørna er regulert til kjøreveg, fortau, og annen veggrunn – grøntareal («Detaljregulering E134 kryss fv. 771 Førrestjørna», Tysvær kommune).

Fylkesmannen har i brev av 14.05.2014 vurdert de midlertidige anleggsarbeidene knyttet til opprustingen av E134 ved Førrestjørna til ikke å trenge egen tillatelse etter forurensningsloven.

Det søkes om tillatelse til:

Mudring av ca. 11 500 m³ løsmasser.

Det skal mudres til kote +30 meter (vannoverflaten i Førrestjørna ligger på kote +36 meter).

Utfylling av ca. 2 000 m³ sprengsteinsmasser.

Det skal fylles til kote + 40 meter.

Samlet vil tiltaket berøre et bunnareal i vannet på ca. 3 310 m².

Arbeidene skal hovedsakelig foregå med gravemaskin fra land, med unntak av noe mudring som skal også gjennomføres ved sprengning. Eventuelle masser som presses opp utenfor fyllingen skal også fjernes. Oppmudrede masser skal legges til avvanning på et mellomlagringsområde nordvest for vannet, før de transporteres til godkjent deponi.

Veiarbeidene er planlagt startet så snart finansiering er bekreftet. Totalt er planlagt anleggstid for alle arbeidene i prosjektet beregnet å være 1,5 år.

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Naturmangfold

- I følge Miljødirektoratets database "Naturbase" er det i det omsøkte mudre- og utfyllingsområdet ikke registrert vernede, truede eller sårbare økosystemer eller naturtyper.
- AMBIO Miljørådgivning AS har på oppdrag fra SVV gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold i tiltaksområdet.
 - Med unntak tysbast (et eksemplar ble funnet omtrent der fyllingen skal etableres), ble det kun registrert vanlige arter i og rundt Førrestjørna.
 - Det ble påvist en god bestand av aure i vannet.
 - I utløpsbekken til Førresfjorden ble det fanget aure, ål og trepigget stingsild.

Vannforekomst

- I følge databasen <http://vann-nett.nve.no> ligger omsøkt område i vannforekomsten "Førrestjørna med bekker", som tilhører vanntypen "Små, moderat kalkrik, klar (TOC2-5)". Vannforekomsten er foreløpig klassifisert med økologisk tilstand som "moderat", den kjemiske tilstand er klassifisert som "undefinert".
- Det er ikke fastsatt egne miljømål for lokaliteten innen 2021.

Hydrologiske forhold

Førrestjørna er eneste magasin i et lite vassdrag som drenerer til Førresfjorden. Tjernet har et areal på ca. 17 dekar. Utløpsbekken går i betongrør under veien. Veier og bebyggelse er tett innpå tjernet på alle sider, og det er derfor bare små områder rundt vannet det fortsatt eksisterer opprinnelig naturmiljø.

Bunnsedimentene

Det er ikke gjennomført undersøkelser for å avklare forurensningsgraden i bunnsedimentene i vannet. En prøvetakning av vannkvaliteten i Førrestjørna avdekket at vannet er påvirket av koliforme bakterier og at vannkvaliteten er dårlig på grunn av et høyt innhold av nitrogen og fosfor. Innholdet av næringsstoffer stammer trolig fra avrenning fra gjødslede områder og fra fugl. Søker opplyser at det ikke har vært utslipp fra industri til Førrestjørna, og det er derfor ikke forventet at sedimentene inneholder miljøgifter. Det er likevel trolig at det finnes asfaltpartikler og vegsalt i sedimentene som følge av den nærliggende veien.

Søkers forslag til avbøtende tiltak

SVV planlegger å bruke siltgardin under mudrings- og utfyllingsarbeidene for å hindre negativ påvirkning på miljøet i Førrestjørna som følge av arbeidene. Siltgarden skal dekke hele vannsøylen og skal plasseres slik at direkte avrenning av partikkelforurensset vann til utløpsbekken unngås. Videre planlegger SVV å gjennomføre jevnlig turbiditetsmålinger på utsiden av siltgarden for å dokumentere at siltgarden fungerer som tiltenkt.

Dersom planten tysbast kommer i konflikt med anlegget skal denne flyttes.

Fylkesmannens vurderinger og begrunnelse

Rettslig grunnlag

Fylkesmannen har vurdert søknaden på bakgrunn av de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig medfører, jf. forurensningsloven §§ 11 og 16.

Vurderingstemaet suppleres av kravene i vannforskriften §§ 4 - 6, og kravet i naturmangfoldloven § 7 om at prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 - 12 skal legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelsen etter forurensningsloven.

Bruk av best tilgjengelig teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldloven krever at beslutninger også skal være begrunnet ut fra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutningen skal enten være basert på vitenskapelig kunnskap eller dersom dette ikke finnes, på "føre-var-prinsippet". Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse, økologiske tilstand og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vannforskriften (nasjonale mål)/EUs vanndirektiv

Vannforskriften fastsetter miljømål for vannforekomster og inndeler vannforekomster i fem tilstandsklasser. Miljømålene i vannforskriften §§ 4 - 6 innebærer at tilstanden i vannforekomstene skal beskyttes mot forringelse, og forbedres med mål om å oppnå god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Dersom utfyllingen fører til at vannforekomsten Førrestjørna med bekker endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12. Fylkesmannen har derfor vurdert om kravene i vannforskriften er til hinder for å gi tillatelsen etter forurensningsloven.

Miljøpåvirkning

Spredning av forurensede bunnsedimenter

Uten særskilte tiltak vil arbeidene i Førrestjørna føre til oppvirvling av potensielt forurensede sedimenter. Videre vil økt turbiditet som følge av oppvirvling av sedimenter og tilførsel av sprekkepartikler kunne gi negative miljøeffekter på miljøet i vannet. Det vil derfor være viktig å hindre partikkelspredning, både med tanke på å bevare naturverdier, samt for å unngå spredning og transport av eventuelle miljøgifter fra sedimentene og til omgivelsene.

Søker har foreslått bruk av siltgardin for å hindre at arbeidene fører til skade på naturmiljøet i Førrestjørna. Fylkesmannen er enig med søkers vurdering av at siltgardin vil være det beste tiltaket mot spredning av partikler.

Spredning av sprengsteinspartikler og finstoff

Tunnelstein fra prosjektet består av gneis. Partikler fra sprenging av gneis er skarpere enn naturlige partikler, og det er derfor antatt at sprengsteinspartikler har et større skadepotensial på hud- og gjellesystem til fisk. Partikkelspredningen vil kunne føre til forringet vannkvalitet mens utfyllingsarbeidene pågår.

Utlegging av sprengstein med gravemaskin vil medføre spredning av partikler fra utfyllingsmassene og dermed blakking av vannet.

Spredning av nitrogenforbindelser

Utfylling av tunnelstein vil medføre spredning av partikler og nitrogenforbindelser (sprengstoffrester fra massene). Nitrogenforbindelsene vil i følge SVV bestå av omtrent 50 % ammoniumforbindelser og 50 % nitratforbindelser. Nitratforbindelser kan føre til overgjødning av vannmassene. Ammoniakk er akutt giftig i lave konsentrasjoner for fisk. Andelen ammoniakk som finnes i vann er avhengig av pH og vanntemperatur. Ved pH under 8 opplyser søker at det er liten fare for dannelse av ammoniakk. Målinger av pH i utløpet av Førrestjørna gav en pH på 7.2. Sementprodukter som brukes i tunnelanlegg fører til at tunnelvannet i perioder får svært høy pH. For å unngå dannelse av ammoniakk i Førrestjørna vil det derfor være viktig at sprengsteinsmasser som skal benyttes i utfyllingen ikke kommer i kontakt med sprøytebetong.

Samlet miljøpåvirkning

Søknaden omfatter arbeider i Førrestjørna som ved utføring kan føre til oppvirvling av bunnsediment. Tiltaket er tidsbegrenset, og vil derfor bare føre til en forringelse av vannforekomsten mens arbeidene pågår.

Tiltaket vil ikke føre til at det etableres nye vandringshindre fordi det skal legges rør og kulverter gjennom fyllingen. Tiltaket er derfor ikke ventet å medføre hindringer for inn- og utvandring ål eller ørret. På tross av at ål er en kritisk truet, rådløst art, vurderer AMBIO Miljørådgivning AS at vassdraget kun har en middels-stor verdi for ål. Dette på grunn av vassdragets størrelse (lite).

Utfyllingen vil medføre at arealet i Førrestjørna minsker med 10 %. Beregninger gjennomført av AMBIO viser at tiltaket slik det er planlagt ikke vil føre til endret tilførsel av vann til tjernet eller redusert vannføring i utløpsbekken, og det er derfor ikke forventet at tiltaket påvirker resipientkapasiteten.

Tunnelvann fra anleggsarbeidene vil etter infiltrering i grunnen kunne drenere til bekkeløp vest for tunnelmunningen. Bekken har utløp til Førresfjorden. Tidligere undersøkelser har vist at Førresfjorden oksygenfattige forhold nær bunnen. Som resipient er fjorden derfor sårbar for organiske utslipp.

På bakgrunn av arbeidenes omfang, planlagt utførelse og arbeidenes varighet, mener Fylkesmannen at det omsøkte tiltaket utført i henhold til fastsatte vilkår, utgjør en liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten som helhet, jf. miljømålet i vannforskriftens § 4.

Konklusjon

Vurdering av tiltaket etter vannforskriften og naturmangfoldloven tilsier at naturen i området kan bli påvirket. Tiltaket er likevel avgrenset, og det er i samsvar med planbestemmelsene for området. Tiltaksområdet er tidligere påvirket av menneskelig aktivitet og inngrep. Fylkesmannen finner derfor å kunne gi tillatelse til mudrings- utfyllingsarbeidene i Førrestjørna på visse vilkår. Tillatelsen er begrunnet i at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøvirkninger, samt at det er liten risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten, forutsatt at tiltaket utføres i henhold til fastsatte vilkår.

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger i søknaden av 17.12.2013.

Risikoklasse

Fylkesmannen skal som en del av behandlingen av omsøkt tiltak i Førrestjørna plassere anleggsarbeidene i risikoklasse, jf. forurensningsforskriften § 39-4. Risikoklassifiseringen er et uttrykk for forurensningspotensialet som foreligger, og er gradert fra 1 til 4, der 1 er høyeste risiko. På bakgrunn av arbeidenes omfang, vanntype, resipientforholdene i Førrestjørna, samt de opplysningene som er gitt i søknaden, vil anlegget bli plassert i **risikoklasse 4**.

Vedtak

Med hjemmel i lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 16, gir Fylkesmannen i Rogaland på visse vilkår Statens vegvesen Region vest tillatelse til mudring og utfylling i Førrestjørna i Tysvær kommune. Tillatelsen omfatter mudring av ca. 11 500 m³ løsmasser og utfylling av 2 000 m³ i Førrestjørna. Omsøkt tiltak vil berøre et bunnareal i vannet på ca. 3 310 m².

Ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens § 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften. Det stilles nedenfor vilkår om tiltak for å begrense eventuell forurensning, og for å motvirke skader på naturmiljøet i Førrestjørna.

Tiltakshaver må dekke kostnadene ved å begrense eventuell skade på naturmiljø som følge av tiltaket, jf. naturmangfoldloven § 11.

Vilkår

Med hjemmel i forurensningsloven § 16 blir det stilt følgende vilkår for tillatelsen. Vilkårene er nummerert for å lette den planlagte rapporteringen, særlig med tanke på avvik.

1. SVV er ansvarlig for at tillatelsen blir overholdt og plikter å orientere dem som skal gjennomføre arbeidene i tjernet om de vilkår som gjelder, samt de restriksjoner som er lagt på arbeidene. Det er videre SVV sitt ansvar å sørge for å fremskaffe alle nødvendige opplysninger slik at arbeidet kan gjennomføres tilfredsstillende og i henhold til tillatelse.
2. I henhold til forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, plikter SVV å påse at det etableres internkontroll som sikrer at kravene i denne tillatelsen overholdes slik at arbeidet kan revideres. Fylkesmannen skal ha uhindret adgang til anleggsarbeidene, dokumenter mm., for å kunne føre tilsyn med aktivitetene.
3. I forbindelse med arbeidene i tjernet skal det iverksettes tiltak som sikrer at arbeidene utføres med minst mulig skade på naturmiljøet i Førrestjørna:
 - 3.1. Før arbeidene påbegynnes skal det monteres siltgardin. Det skal utføres daglig, visuell inspeksjon av siltgardinen. Siltgardinen skal monteres slik at hele området der arbeidene pågår blir helt avstengt. Siltgardinen skal ikke demonteres før 8 dager etter at arbeidene er avsluttet.
 - 3.2. Det skal benyttes metoder for mudring og håndtering av massene som minimerer faren for spredning av eventuell forurensning, og slik at omkringliggende områder i minst mulig grad

tilslammes. Mudremetoden skal være slik at et minimum av vann blandes med massene under opptak. Eventuell avvanning av mudrede sedimenter skal foregå slik at potensielt forurensede partikler ikke spres til omkringliggende områder.

3.3. Oppmudrede masser må leveres til godkjent deponi på land.

3.4. Masser som skal brukes til utfylling i vannet skal være rene. Sprengsteinsmasser som skal nyttes til utfylling må ikke komme i kontakt med sprøytebetong.

3.5. Arbeidene skal utformes i henhold til situasjonsplan og fyllingsprofiler utarbeidet av SVV:

- B001 (06.06.2013)
- O004 (06.06.2013)
- Y001 (06.06.2013)

3.6. Dersom planten tysbast kommer i konflikt med anlegget skal denne flyttes.

4. Støy fra arbeidene i sjø og/eller anleggstrafikk skal ikke overskride grenseverdiene i Klima- og Miljødepartementets ”Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging” (T-1442/2012).

5. Dersom det påtreffes kulturhistorisk materiale (glass, keramikk, vrakdeler, bearbeidet flint, etc.) må arbeidene stanses og Museum Stavanger AS og Rogaland fylkeskommune varsles (jf. lov om kulturminner §§ 8 og 14 tredje ledd).

6. Før anleggsarbeidene starter, må SVV ha etablert en beredskapsplan som skal gjennomføres straks hvis det viser seg at arbeidet bidrar til partikkelspredning.

7. Ved avvik fra vilkår i denne tillatelsen eller andre uventede hendelser som berører ytre miljø er SVV ansvarlig for at Fylkesmannen varsles umiddelbart.

8. Når arbeidet er ferdig skal SVV utarbeide en rapport der samtlige resultater fra arbeidene presenteres, og hvor en dokumenterer at vilkårene i denne tillatelsen er oppfylt. Eventuelle avvik skal begrunnes og dokumenteres. Rapporten sendes Fylkesmannen innen 8 uker etter avsluttet arbeid.

9. Tillatelsen gjelder fra dags dato og inntil omsøkte arbeider i sjø er endelig avsluttet.

Vi vil understreke at all forurensning fra arbeidene i Førrestjørna isolert sett er uønsket.

Brudd på vilkår i en tillatelse medfører straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. Vi gjør oppmerksom på at denne tillatelsen ikke fritar for erstatningskrav for eventuelle skader eller ulemper som følger av virksomheten, jf. § 53. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt, kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Vi gjør oppmerksom på at tillatelsen ikke fritar fra plikter i henhold til annen lovgivning.

Etterhåndskunngjøring

Tillatelsen og søknadsdokumentene vil bli lagt ut til offentlig ettersyn på nettsiden til Fylkesmannen i Rogaland www.fylkesmannen.no/rogaland under ”Miljø og klima” og ”Høyeringar”.

Klageadgang

Tillatelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage skal stiles til Miljødirektoratet, og sendes Fylkesmannen i Rogaland.

Varsel om gebyr

Fylkesmannens behandling av søknader om tillatelser etter forurensningsloven er omfattet av en gebyrordning, jf. kapittel 39 i forurensningsforskriften. Fylkesmannens behandling av denne saken har medført en ressursbruk tilsvarende gebyrsats 4 jf. forurensningsforskriften § 39-4. SVV skal derfor betale et gebyr på **kr 20 600,-** for Fylkesmannens behandling av søknaden.

Etter forvaltningsloven § 16 har partene i en sak rett til å uttale seg før vedtak blir gjort. Vi ber om at eventuelle merknader angående gebyret sendes til Fylkesmannen innen 14 dager etter at dette varselet er mottatt.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Cathrine Stabel Eltervåg
overingeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift.

Saksbehandler: Cathrine Stabel Eltervåg
Saksbehandler telefon: 51 56 89 15
E-post: fmrocsh@fylkesmannen.no

Kopi til:

Museum Stavanger AS	Muségata 16	4010	STAVANGER
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	AKSDAL
Rogaland fylkeskommune	Postboks 130	4001	STAVANGER